

Dorota Buzdygan
Biblioteka Politechniki Krakowskiej

Otwarte zasoby wiedzy w rozwoju komunikacji naukowej

Słowa kluczowe: *open access, komunikacja naukowa, otwarte zasoby wiedzy*

Biblioteka Politechniki Krakowskiej (PK) zorganizowała ogólnopolską konferencję naukową „Otwarte zasoby wiedzy — nowe zadania uczelni i bibliotek w rozwoju komunikacji naukowej”. Obrady konferencji, nad którą patronat sprawowali Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, prof. Barbara Kudrycka i Rektor Politechniki Krakowskiej, prof. Kazimierz Furtak, toczyły się 15–17 czerwca 2011 r. w Krakowie i Zakopanem.

Konferencję zainaugurował Rektor Politechniki Krakowskiej, prof. Kazimierz Furtak. W części oficjalnej głos zabrał podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego — dr hab. prof. UW Zbigniew Marciniak, który stwierdził, że „otwieranie” zasobów nauki jest kwestią cywilizacyjną i zmienia warunki uprawiania działalności naukowej oraz że otwartość dotyczy także dydaktyki, a rola bibliotek w oswojaniu naukowców z otwartym dostępem do zasobów wiedzy jest nie do przecenienia. Mówca wyraził nadzieję, że open access stanie się codziennością i z zadowoleniem podkreślił, że konferencja odbywa się w Krakowie — w miejscu narodzin szkolnictwa wyższego w Polsce.

Najważniejsze cele konferencji przedstawił Dyrektor Biblioteki PK, mgr Marek Górski, który zwrócił uwagę na to, że tworząc i pracując teraz, tworzymy i pracujemy dla przyszłości. To wielkie zobowiązanie zarówno wobec współczesnych, jak i przyszłych pokoleń, osób, które wprawdzie nie są jeszcze w pełni ukształtowanymi odbiorcami dóbr nauki, mają już jednak świadomość (choćaby ogólną) możliwości, jakie oferuje im współczesna technika. Na dowód zadedykował uczestnikom konferencji krótki film, w którym kilkuletnia dziewczynka, określająca siebie mianem pokolenia epoki cyfrowej, przedstawiła swoje oczekiwania wobec nowoczesnej biblioteki w epoce cyfrowej.

Podczas otwartej sesji plenarnej „Nowoczesna komunikacja naukowa — kierunki rozwoju”, moderowanej przez mgr Bożenę Bednarek-Michalską, członka Prezydium Koalicji Otwartej Nauki, z referatem *System komunikacji naukowej w Polsce* wystąpił prof. Marek Niezgódka z Interdyscyplinarnego Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego UW (omówił również europejskie programy strategiczne). Dr hab. inż. Witold Żukowski, prof. Politechniki Krakowskiej, w swoim wystąpieniu *Wspomaganie e-learningu otwartymi zasobami cyfrowymi* wyraźnie opowiedział się za nauczaniem metodą mieszaną (*blended learning*). Z kolei prof. Ryszard Tadeusiewicz z Akademii Górniczo-Hutniczej — również w imieniu prof. Jana Kusiaka, Dyrektora Centrum e-Learningu AGH — podjął temat otwartych zasobów edukacyjnych w kontekście korzyści, problemów i dobrych praktyk. Zwrócił uwagę na związane z nimi kontrowersje, ale sam zadeklarował się jako gorący zwolennik otwierania zasobów nauki. Dr Edyta Witka-Jeżewska z Politechniki Gdańskiej,

występująca z upoważnienia prof. Jana Rachonia, który ze względu na zwołane posiedzenie Senatu RP nie mógł osobiście wystąpić na konferencji, przedstawiła koordynowany przez Politechnikę Gdańską projekt „Platforma wiedzy naukowo-badawczej uczelni Trójmiasta”. W dyskusji podsumowującej sesję podkreślano potrzebę otwierania zasobów wiedzy, konieczność zmiany mentalności twórców i wyraźnie zaznaczono rolę bibliotek jako instytucji kształtujących przekonanie użytkowników o znaczeniu open access.

W drugiej części tej sesji opinie naukowców na temat publikowania w modelu open access na podstawie badań prowadzonych w ramach projektu SOAP ([Study of Open Access Publishing](#)) przedstawiła mgr inż. Marzena Marcinek z Biblioteki PK, a referat dotyczący kontrowersji i wątpliwości towarzyszących publikowaniu w tej formule wygłosił dr hab. Remigiusz Sapa z Uniwersytetu Jagiellońskiego (*Konflikty w obszarze pośredniczenia w komunikacji naukowej: interesy i ideologia*).

16 i 17 czerwca obrady konferencji przeniesiono z Krakowa do Zakopanego. Prezentowane tam referaty dotyczyły zagadnień związanych z organizacją, zarządzaniem, archiwizowaniem i znaczeniem otwartych zasobów wiedzy oraz biblioteki naukowej jako komponentu nowoczesnego środowiska naukowego. Zamykając konferencję, dyrektor Biblioteki PK wyraził nadzieję, że wnioski wynikające z przedstawianych referatów i towarzyszącej im, nieraz burzliwej, dyskusji każdy z uczestników spożytkuje dla dobra i rozwoju otwartego dostępu do zasobów wiedzy. Podkreślił, że występująca wśród uczonych rezerwa co do tej formuły publikowania wynika z obawy przed naruszaniem praw autorskich oraz z braku świadomości, jakie korzyści może ona przynieść twórcom. A wystarczy wymienić tylko widoczny w wielu badaniach wzrost liczby cytowań publikacji autorów, którzy zdecydowali się publikować w modelu OA.

Łącznie podczas konferencji wygłoszono 25 referatów oraz przedstawiono 7 posterów. Uczestniczyło w niej 150 osób. Jednym z patronów medialnych konferencji był EBIB.